

Годишен форум на специалистите по прилагане на държавни помощи
26 март 2015 г.

**Приоритети и акценти в
прилагането на режима за
държавните помощи.
Реформи на национално и
европейско ниво.**

Теодора Иванова
дирекция “Държавни помощи и реален сектор”
Министерство на финансите

Съдържание

1. Европейски и национални приоритети и акценти в областта на държавните помощи.
2. Повишени изисквания към участниците в прилагането на режима по държавни помощи при предоставянето на публични средства.
3. Реформите на европейско и национално ниво за периода 2012-2014 г.

1. Европейски и национални приоритети и акценти в областта на държавните помощи.

Модернизиране на държавната ПОМОЩ

На 8 май 2012 г. Европейската комисия публикува своето Съобщение относно модернизирането на държавната помощ, съдържащо 3 основни приоритета:

- ✓ Насърчаване на растежа в един засилен, динамичен и конкурентен вътрешен пазар
- ✓ Съсредоточаване на изпълнението върху случаите с най-голямо въздействие върху вътрешния пазар
- ✓ Опростени правила и по-бързи решения

Постигане на приоритетите чрез (1):

1. Проектиране на мерките като “добри помощи” - публичните средства се разходват ефективно и чрез тези мерки не се нарушава конкуренцията:
 - ✓ директно насочени към постигане на целите на Стратегията “Европа 2020”;
 - ✓ целесъобразност на мерките и доказан принос за общественения интерес;
 - ✓ необходимост от държавната намеса и доказан стимулиращ ефект;
 - ✓ засилване на частните инвестиции чрез привличане на частни капитали;
 - ✓ избягване на неоправдано отрицателно въздействие върху конкуренцията и търговията между държавите членки.

Постигане на приоритетите чрез (2):

2. Изпълнение на случаите с най-голямо въздействие върху вътрешния пазар:

- ✓ фокусиране на контрола върху най-значимите и най-нарушаващите конкуренцията мерки за помощ (т.нар. “лоши помощи”);
- ✓ опростяване на анализа на случаите с ограничено въздействие;
- ✓ по-добър контрол на национално равнище.

Постигане на приоритетите чрез (3):

3. Осигуряване на насоки и по-ясни правила за националните администрации и органите, отпускащи помощта:

- ✓ изясняване и опростяване на правилата;
- ✓ по-бързо съгласуване и по-бързи решения;
- ✓ вземането на решения в рамките на свързани с бизнеса срокове.

Мерки на Европейската комисия (1)

1. Преразгледа голяма част от процедурните, хоризонтални и секторните правила, свързани с:

- ✓ опазването на околната среда и за енергетиката;
- ✓ научните изследвания, развитието и иновациите;
- ✓ регионалната помощ;
- ✓ прие нов Регламент за групово освобождаване с добавени нови категории помощи;
- ✓ прие нови правила за помощта “de minimis” и други.

За повече информация:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/index_en.html

2. Постава акцент върху последващия контрол – 28% от мониторинга на мерките (221 мерки) са проблематични на ниво Европейски съюз

3. Въведе изисквания за прозрачност (от 2016 г.)

Мерки на Европейската комисия (2)

4. Разшири обхвата на Регламента за групово освобождаване, с което повиши отговорността на държавите членки и националните органи:
- ✓ изпълнението на мерките се извършва без предварителен контрол от страна на Европейската комисия;
 - ✓ необходимост да се гарантира ефективен предварителен и последващ контрол на национално равнище.
5. Укрепва партньорството между Комисията и държавите членки чрез:
- ✓ определи служител на Комисията за национален координатор за всяка държава членка;
 - ✓ ще осигурява насоки за прилагането на новите правила чрез споделената платформа “ECN-ET”;
 - ✓ планира да публикува разяснителен документ “Понятие за държавна помощ” (т.нар. „Notion of state aid”);
 - ✓ ще осигурява периодични обучения на националните органи и администраторите по проблемни за тях теми.

2. Повишени изисквания към участниците в прилагането на режима по държавни помощи при предоставянето на публични средства.

Идентифицирани проблемни области

- ✓ 89% от мерките за помощ се предоставят чрез одобрени схеми за помощ или схеми за групово освобождаване
- ✓ Мониторингът на Европейската комисия показва затруднения при голям набор от случаи:
 - грешна интерпретация на някои правила;
 - не се спазват някои условия за съвместимост;
 - съществуващи схеми за помощ не са адаптирани към новите правила.
- ✓ Трудности поради няколко причини:
 - неясни разпоредби, неточни указания;
 - липса на опит, липса на компетенции;
 - липса на стимули, конфликт на интереси.

Повишени изисквания към националните органи

- ✓ разширяването на обхвата на Регламента за групово освобождаване повишава отговорността за националните органи – 90% от всички мерки на национално ниво да бъдат групово освободени;
- ✓ гарантиране на ефективен контрол на национално равнище;
- ✓ избягване на ненужни уведомления и повишаване на дисциплината на ниво държава членка и във всички органи, отпускащи помощи;
- ✓ гарантиране на прозрачност и публичност на мерките и информацията за получателите по тях - обществен контрол и по-голяма отчетност на публичните разходи;
- ✓ поддържане на достатъчен капацитет с оглед допълнителните задачи;
- ✓ поддържане на мрежа от експерти на национално ниво с компетенции в областта на държавните помощи.

Роля на Европейската комисия

- ✓ Европейската комисия единствена се произнася за съвместимостта на помощта;
- ✓ Ще следи за ефективността на мерките чрез:
 - по-добър контрол на държавните помощи на национално ниво;
 - получаване на по-добри и качествени нотификации;
 - възможност да се фокусира върху най-важните мерки с ефект на равнище Европейски съюз;
 - разпространяване на информация (“добри практики”) и обучения;
 - увеличаване на правната сигурност за националните органи (най-често задавани въпроси, ясни указания).

3. Реформите на европейско и национално ниво за периода 2012 – 2014 г.

Модернизацията – предизвикателството

- ✓ Държавните помощи са хоризонтален въпрос, засягат множество сфери и теми, налагат споделяне на компетентности
- ✓ Модернизацията на режима е амбициозна реформа, изискваща значителни ресурси: човешки, времеви и финансови
- ✓ Реформата не предполага “от утре” да се започне наново, т.е следва да се гарантира плавен преход
- ✓ Синхронизиране на правилата на национално ниво
- ✓ Обща предварителна условност 5 „Държавни помощи“ към Споразумението на партньорство 2014-2020 г. е допълнителен механизъм, гарантиращ изпълнение на изискванията в областта на държавните помощи, свързани с Европейските структурни и инвестиционни фондове

Тесни моменти в прилагането на режима по държавните помощи в България

- ✓ Министърът на финансите координира и наблюдава процесите, като дава препоръки и оказва методическа помощ, но има равни с другите министри правомощия и няма право на вето по решенията
- ✓ Компетентни по секторните политики са съответните министри/общини/Управляващи органи по Оперативните програми
- ✓ За програмния период 2014-2020 г. е необходима по-голяма разпознаваемост на режима и идентифициране в по-ранна фаза за предприемане на необходимите действия по привеждане в съответствие

Предприети стъпки (1)

- ✓ Подготовка на нов Закон за държавните помощи, който:
 - запазва принципните положения на действащия закон;
 - въвежда основните принципи за предоставяне на държавната помощ;
 - прецизира терминологично някои текстове и национални процедури;
 - въвежда изисквания за изграждане на мрежа от експерти;
 - детайлизира функциите на МФ – методически указания, мерки за развитието и усъвършенстването на режима на национално ниво;
 - подобрява прозрачността - доизграждане на информационната система, Интернет страница;
 - подобрява системата за възстановяване и последващ контрол чрез промяна на функциите на Агенцията за държавна финансова инспекция.

Предприети стъпки (2)

- ✓ Оптимизиране на функционалната характеристика на звеното по държавни помощи - диференциране на дейността и ангажиране на повече експерти с въпросите по държавните помощи, чрез:
 - Обособяване на методология и правна помощ;
 - Координация, прозрачност и наблюдение;
 - Обособяване на компетенции по хоризонталните и отраслови мерки.
- ✓ Изграждане на мрежа от експерти в администраторите, чрез която да се осъществява взаимодействие и която да служи като координационен механизъм, както и Национален план за тяхното обучение;
- ✓ Подобряване на контрола върху държавните помощи чрез стандартизирани указания, издадени от МФ;
- ✓ Подобряване на взаимодействието между отделните органи на национално, общинско и местно ниво.

Обобщение

- ✓ подобряване на нормативната уредба за прилагането на режима на национално ниво
- ✓ стартиране на процеса по изграждането на мрежа от експерти по държавните помощи
- ✓ издадени стандартизирани указания в помощ на администраторите и Управляващите органи на оперативните програми
 - за Управляващите органи на Оперативните програми и разходването на средствата от ЕСИФ
 - за бюджетните организации съгласно чл. 21 от Закона за публичните финанси
 - публикувана примерна Декларация за получените минимални и държавни помощи и Указания за попълването ѝ
- ✓ изграждането на информационна система за наблюдение на държавните помощи на централно, областно и общинско ниво
- ✓ проведени координационни срещи със заинтересованите страни за изясняване на правилата

Благодаря за вниманието!

www.stateaid.minfin.bg